TIT online akadémia 2026

Világvárosok sorozat: Budapest, a fürdőváros

Budapest gazdagsága gyógyvizekben világviszonylatban is egyedülálló. A főváros területén 118 termálforrás naponta összesen 70 millió liter gyógyító erejű vizet ad a csodálatos fürdőknek, uszodáknak és az ivókutaknak. A feltörő ásványvizek több mint fele – 40 millió liter – 30 C-nál melegebb.

A várost a különböző típusú és hőfokú forrásai és fejlett gyógytényezői világszerte híressé teszik. A budapesti gyógyvizek télen-nyáron várják a látogatókat, különösen a mozgásszervi betegségek gyógyítására alkalmasak az itt található vizek. A város gyógyvizeinek többségének gazdag kalciumtartalma van és gyulladáscsökkentő a hatásuk.

Kémiai összetételük alapján megkülönböztethetünk:

- savanyú vagy szénsavas,
- alkalikus,
- kénes,
- földes-meszes,
- keserűsós,
- konyhasós,
- timsó-vasas,
- jódos-brómos,
- egyszerű melegvizes forrásokat
- radioaktív gyógyvizeket.

A kémiai összetétele szerint kénes a margitszigeti artézi fúrás vize, földes-meszes gyógyvízű a Béke-forrás, az Erzsébet, Gellért, Lukács, Rác, Rudas, Széchenyi fürdő vize, konyhasós gyógyvíz a pestszenterzsébeti artézi forrás.

A balneoterápia (az ásvány- és gyógyvizekkel végzett gyógyítás) napjainkban is nagyon népszerű, gyógyító hatását számos tudományos kísérlet támasztja alá.

A gyógyvizek különböző hatást fejtenek ki:

a. A mechanikus hatás attól függ, hogy a kezelendő beteg testrész felett milyen magas vízréteg áll. A vízben csökken a test súlya, igy a tornáztató fürdők segítik a mozgási képességeket.
b. A hőhatás során a meleg víz a bőrön át élénkíti a vénák és artériák működését és gyorsabb vérkeringést idéz elő. A meleg víz fájdalomcsillapító hatása is közismert.

c. A fizikai hatásokon kívül a gyógyvizek vegyi összetétele (pl.: kénes, keserűvizek) is számottevő hatással van a szervezetre.

Egy kis történeti áttekintés:

A geológusok szerint a budapesti meleg források kb. 18 millió évvel ezelőtt is megvoltak. Traianus és Hadrianus ide küldte beteg katonáit gyógykezelésre, mert a város el volt látva vízvezetékekkel és fürdőkkel. A rómaiak fürdőkultúrája Aquincumban virágzott, számos orvos gyógyvizekkel gyógyított. A mai Budapest területén 14 fürdőt ismerünk, mely a rómaiak idejéből származik. A betegápolással foglalkozó Johanniták tagjaiknak fürdőt és kórházat építettek. A Máltai lovagok is itt gyógyították a Szentföldről visszatérő katonákat.

Károly Róbert és Nagy Lajos királyunk szívesen időzött a budai fürdőkben. Buda török kézre kerülése után, a törökök magas színvonalú fürdőkultúrájának köszönhetően, a budai források nagy jelentőségre tettek szert. A budai pasák a források mellé újabb fürdőpalotákat építettek. A törököktől visszavett fürdőket I. Lipót eladományozta, mert nem tartotta jövedelmezőnek a felújításukhoz szükséges beruházásokat, holott a XVIII. század második fele és a XIX. század első fele a gyógyfürdők virágkora volt Európában. Bárczy István (1866-1943) Budapest egykori polgármestere a városfejlesztés fontos részéve tette a fürdők fejlesztését. A Budapest Fürdőváros Egyesület 1922-ben alakult meg, melynek célja volt a budapesti gyógyhatású vizek népszerűsítése külföldön.

Érdekességek:

A Rudas Gyógyfürdő helyén működő fürdő neve a török időkben direkli ibidzsaszi (zöldoszlopos fürdő) volt. Az eredeti török építményből máig megmaradt a kupolacsarnok, amelyet négyzet alaprajzú fal határol.

A Rác fürdőt a környékre települt szerbekről (rácok) nevezték el.

források:
www.nu.hu/mindenamiutazás
Szviezsényi Zoltán: Budapest a kétezer éves fürdőváros
https://termalfurdok.com/budapest/
https://budapestfurdovaros.blog.hu/2010/01/04/a_szecska
termalonline.hu